

PANNPLÅT™

RENÄSSANS FÖR KLASSISK TAKPROFIL

Pannplåten passar både i kulturbistoriska miljöer och på modern arkitektur

Under många år gick det inte att få tag på pannplåt. Men sedan 1990 rullar Domnarvets välbevarade gamla valsverk hos Ekonomiståls samarbetspartner Pokab i Malung.

Kulturmiljövården och estetiker vill gärna se originalet vid restaureringar. Därför återfinns ofta pannplåt på äldre kulturminnesmärkta byggnader.

Takprofilen kan beskådas i alltifrån exotiska fäbodmiljöer i Norrland till historiska bruksmiljöer i Värmland och pittoreska fiskebyar på Gotland och i Skåne.

Mårbacka, Baldersnäs, Sahlströmsgården och Häckeberga Slott är bara några av de anrika herrgårdar, slott och bruk som Ekonomistål och Pokab har levererat pannplåt till.

Nybyggnation av fjällvillor i Tännäskröket är ett exempel på hur den genuina pannplåten har kombinerats med modern arkitektur. Arkitekten bakom projektet, Alexander Erixson, sonson till konstnärslégenden Sven X:et Erixson, säger att det var viktigt att den nya bebyggelsen fick drag av traditionella byggnadstyper i Härjedalen, samtidigt som det var värdefullt att tillåta ett samtida arkitektoniskt uttryck:

"Pannplåten på taken blev ett intressant val som även kändes lite ovanligt och nytt. Takprofilen har en egen karaktär utan att försöka efterlikna något annat, dessutom är den prisvärd utan att se billig ut. Den har traditioner bakåt i tiden men samtidigt utseende som passar modern arkitektur".

Alexander Erixson, Arkitekt SAR/MSA
<http://www.tannaskrokset.se/>

TV-profilen och estetikern Ernst Kirchsteiger talar också varmt om pannplåten, som han har valt såväl privat som vid restaureringen av en kolonistuga i SVT:s Nya Rum.

"Pannplåt är ett ärligt material: rent, lugnt och kraftfullt som inte låtsas vara något annat. Löparrillorna skapar ett snyggt, grafiskt mönster. Det är ett vackert plåttak och det syns att det är kvalité. För mig känns det även bra att det är svenskt, lokalproducerat och att profilen har en historisk koppling bakåt i tiden".

Ernst Kirchsteiger, inredare och programledare

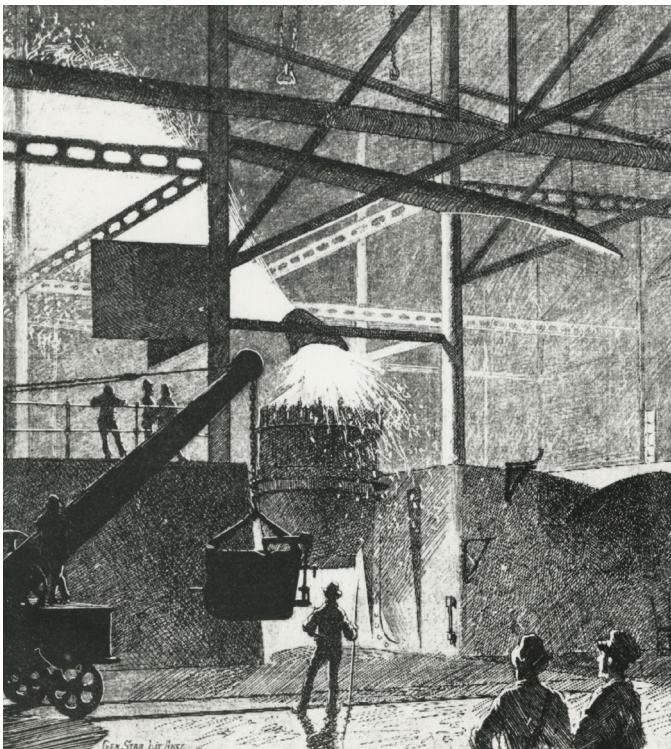

Hembygdsgården i Frykerud

Sommarhus på Kullahalvön, ritat av Lena Rosén SAR/MSA

Domnarvet 1884, Borlänge

Motjärnsbyttan i Hagfors

PLÅTENS HISTORIA

Både framställandet och anläggandet av det traditionella smidda taket var förr i tiden ett mycket mödosamt och dyrt hantverk. Hela skivor av slätplåt fick på olika sätt fogas samman till en täckande yta. Före 1800-talet var skivplåten därför endast förbehållen de riktigt påkostade byggena som kyrkor, slott, herresäten och större privata hus i företrädesvis Stockholm.

I början av 1800-talet kunde plåtvalsning i valsverk på allvar konkurrera med smidestillverkningen. De sänkta kostnaderna gjorde att användningen av plåt ökade. Det var dock ännu dyrbart och trä var fortfarande det billigaste materialet.

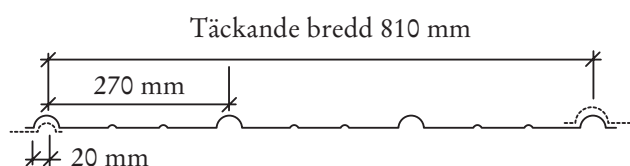
Vid mitten av seklet började man i Sverige att propagera för användning av förzinkad, numera kallad galvad stålplåt, som bättre resistent mot rost. Utbyggnaden av valsverk ökade också vid samma tid, då tillverkningen började ske på mekanisk väg. En utveckling som var nödvändig för att tillhandahålla den stora produktionsökningen inom Svensk Järnhantering.

Det är dock inte förrän under 1900-talets första hälft som stordrift och massproduktion gör plåten till ett prisvärt material. Det var också nu som flera profiler tas fram till skillnad från den tidigare enbart släta, falsade plåten.

Innan Domnarvet 1963 blev först i Norden med varmförzinkad plåt i sammanhängande band, såldes varmvalsad plåt i färdiga stycken till tre tillverkare av galvaniserad plåt, Gävle Galvan, Stockholms Galvan och Kockums. Det var hos Domnarvet som Ekonomiståls och Pokabs nuvarande maskinpark stod.

1968 tog Dobel fram den trapetsformade profilen som på sikt skulle konkurrera ut den tidigare profilen. Den trapetsformade profilen tillverkas idag på närmare 25 ställen i Sverige.

Omkring tio år senare var det dags för den tegelimiterade plåten. Det är dessa två profiler som kulturmiljövården idag vill se ersätta med den betydligt äldre pannplåten.

LÅNG LIVSLÄNGD UTAN UNDERHÅLL

Ekonomistål och Pokab levererar varmförzinkad eller galvad plåt som vi idag föredrar att kalla den, aluzink och standardkulörer som: tegelröd, mörkröd, svart, grafitgrå, zinkgrå, ärggrön, och silvermetallic. Vi tillverkar även kompletta beslag för bland annatnock och gavel.

Vi använder polyesterfärg för pannplåten som är ett mer hållbart och miljömässigt bättre alternativ än exempelvis plastisol. Polyester är något repkänslig och kräver därför varsam behandling. Fördelen är att den inte flagnar. All lackerad plåt har en beläggning av galv eller aluzink under färgen.

De så kallade nakna materialen, galv och aluzink, har på senare tid blivit allt mer eftertraktade i modern arkitektur. Att plåten är varmförzinkad innebär att den har genomgått ett zinkbad i framställningen. Aluzink är en legering av aluminium (55%), zink (43,4 %) och kisel (1,6%). Aluzink ger bättre resistens mot rost och blandningen med aluminium bidrar till att taket håller glansen längre.

"Jag gillar de ärliga färgvalen till pannplåten, speciellt svart- och grafitgrå. Jag var jublande glad över resultatet av det nya taket till sidobyggnaden som ligger i anslutning till vårt 1700-tals hus. Det var så självklart och såg ut som det hade legat där ett bra tag".

Ernst Kirchsteiger, inredare och tv-profil.

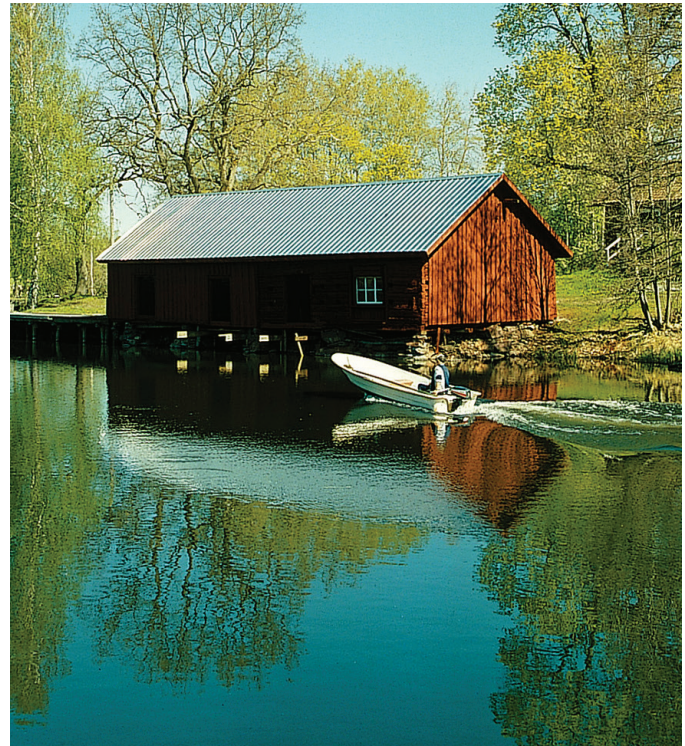
STÅL HAR ALLTID ÅTERVUNNITS

Järn och stål återvinns och är en del av det moderna miljö- och kretsloppssamhället. Zink är en nödvändig metall för människor, djur och växter. Att belägga stålet med ett tunt lager av zink är ett av de bästa sätten att skydda mot rost. Beroende på skiktets tjocklek kan rostskyddet bevaras till över 100 år. Förzinkad plåt kan omsmältas och återvinnas till 100 %.

Den färgbelagda stålplåten är lätt i förhållande till sin bär- och täckförmåga, vilket sparar energi vid exempelvis hantering, bygge och transport. Med rätt underhåll blir livslängden mycket lång, vilket är bra ur resursanvändningssynpunkt. Om inte plåten återanvänds så kan materialet återvinnas genom omsmältning.

Ekonomistål

Telefon: 0554-10230 E-post: info@ekonomistal.se www.ekonomistal.se

Landsbromagasinet i Borgvik

Skomakaregatan, Piteå

